

Kemikaliekontrollen i finansåret 1956-57

Ved J. L. SCHNICKER

Kontrollens virksomhed har omfattet kontrol med overholdelse af de samme love og bekendtgørelser som i tidligere finansår.

Landbrugsministeriet har den 28. decbr. 1956 udstedt en tillægsbekendtgørelse til bekendtgørelsen af 1. novbr. 1954 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr.

Tillægsbekendtgørelsens udstedelse på daværende tidspunkt skyldtes nødvendigheden af at forlænge overgangsbestemmelserne med hensyn til salg af »gamle pakninger« og landbrugsministeriet benyttede lejligheden til efter drøftelse med bl. a. foreningen af fabrikanter og importører af plantebeskyttelsesmidler at foretage en revision af forskellige af bestemmelserne i hovedbekendtgørelsen.

Landbrugsministeriet har med en skrivelse af 28. august 1956 anmodet kemikaliekontrollen om at meddele fabrikanter og importører af bekæmpelsesmidler, at opmærksomheden på dertil givne anledning henledes på, at bestemmelsen i § 10, stk. 1, i bekendtgørelsen af 1. novbr. 1954, hvorefter pakninger med bekæmpelsesmidler skal være forseglede, plomberet eller forsynet med oblat, omfatter samtlige bekæmpelsesmidler, d. v. s. også de til fareklasse C henførte midler og — for så vidt angår »gamle midler« — også bekæmpelsesmidler, der ikke indeholder de på giftlovens lister optagne stoffer, ligesom landbrugsministeriet fandt anledning til at indskærpe, at såfremt der anvendes oblat, skal denne være anbragt henover pakningens lukke på en sådan måde, at pakningen ikke kan brydes, uden at dette kan ses. Oblaten skal have et karakteristisk udseende og skal enten være forsynet med en angivelse af præparatets betegnelse eller fabrikantens (importørens) firmanavn. Der er dog intet til hinder for, at fabrikanten (importøren) i stedet for firmanavn anvender sit særlige mærke, når blot mærket er tilstrækkelig karakteristisk

og kendeligt som mærke for det pågældende firma. For så vidt emballagen tillukkes ved plombering eller forsegling, skal plommen henholdsvis seglet tilfredsstillende samme krav, som i henhold til foranstående stilles til oblaterne.

Analyser

Der er i finansåret 1956—57 udført analyser på 932 prøver bekæmpelsesmidler, heraf 28 som frivillig forhåndskontrol, 80 for statens skadedyrlaboratorium og 68 for statens forsøgsvirksomhed i plantekultur.

Midler til bekæmpelse af plantesygdomme i land- og havebrug

På en del kornafsvampningsmidler anvendes som analysedeclaration betegnelser, som ikke er entydige f. eks. »aromatisk kviksølvforbindelse«, »alifatisk kviksølvforbindelse«, »organisk kviksølvforbindelse« o. lign., medens andre korn-afsvampningsmidler deklarerer entydigt. Ikke entydige deklARATIONER har været anvendt lige siden ikrafttrædelsen af lov nr. 73 af 23. marts 1932 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, på hvilket tidspunkt det ikke havde nogen interesse for kemikaliekontrollen at få opgivet den virkelige forbindelse, idet kemikaliekontrollen på daværende tidspunkt alligevel ikke havde nogen mulighed for at efterkontrollere rigtigheden af angivelserne, hvorfor man måtte holde sig til en bestemmelse af kviksølvindholdet sammenlignet med biologisk afprøvning ved statens plantepatologiske forsøg. Fra statens plantepatologiske forsøg blev det ofte foreholdt kemikaliekontrollen, at bestemmelsen af præparaternes kviksølvindhold ikke gav forsøgsvirksomheden nogen garanti for, at de midler, som var afprøvet og anerkendt af forsøgsvirksomheden, var identisk med de midler, som er på markedet, hvilket kontrollen måtte give forsøgene medhold i. Efter at kemikaliekontrollen har anskaffet sig et Beckmans spektrofotometer, må det anses for at være muligt at analysere selve den virksomme kviksølvforbindelse, og da afsvampningsmidlerne stod overfor at blive klassificeret, således at der alligevel skulle

trykkes ny etiketter, var der lejlighed til at få deklARATIONERNE gjort entydige. Kemikaliekontrollen henvendte sig til giftnævnet, som udtalte, at giftnævnet må forstå bestemmelserne i bekendtgørelsen derhen, at fabrikanter og importører af bekæmpelsesmidler har fuld oplysningspligt med hensyn til midlets indhold af virksomme stoffer, men at man fra giftnævnets side ikke havde noget at bemærke til, at der i visse tilfælde, f. eks. for kviksølvholdige afsvampningsmidler, når særlige forhold gør sig gældende, ikke stilles krav om entydig deklARATION af virksomt stof. Kemikaliekontrollen forelagde derfor landbrugsministeriet spørgsmålet, hvorvidt det bør kræves, at kviksølvholdige afsvampningsmidler forsynes med en entydig indholdsdeklARATION, eller om det foruden angivelse af det procentiske indhold af kviksølv ville være tilstrækkeligt i deklARATIONEN at angive »kviksølvforbindelse« efter et af ordene »aromatisk« og »alifatisk«, hvilken angivelse ikke er entydig. Giftnævnet udtalte i sagens anledning, at det ud fra et toksikologisk synspunkt er uden betydning, hvilken kviksølvforbindelse der benyttes i et bekæmpelsesmiddel, da alle forbindelserne har praktisk taget samme toksicitet, hvorfor nævnet henstillede, at der for kviksølvholdige midler, der sælges til afsvampning af korn o. lign., ikke kræves entydig deklARATION. Statens plantepatologiske forsøg og statens ukrudtsforsøg havde intet imod, at kviksølvholdige afsvampningsmidler kun deklarerer med procent alifatisk respektive aromatisk kviksølvforbindelse samt procent kviksølv, forudsat at konstitutionsformlen meddeles statens plantepatologiske forsøg, som forbeholder sig ret til at kunne offentliggøre det således meddelte. I denne anledning tiltrådte landbrugsministeriet med en skrivelse af 16/1-57, at indholdsdeklARATIONEN på etiketten for kviksølvholdige afsvampningsmidler indskrænkes til en angivelse af procent aromatisk, henholdsvis alifatisk kviksølvforbindelse og procent Hg, idet det dog er en betingelse herfor,

at fabrikanten (importøren) underretter kemikaliekontrollen om de virksomme stoffers kemiske sammensætning (konstitutionsformel), hvilken underretning skal gives således, at brugelige kontrolmetoder om fornødent oplyses eller fremskaffes, jfr. § 34, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 325 af 1. november 1954

om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr,

at fabrikanten (importøren) af et anerkendt kviksølvholdigt middel giver statens plantepatologiske forsøg oplysning om midlets konstitutionsformel, hvorved bemærkes, at landbrugsministeriet ikke finder anledning til, at konstitutionsformlen offentliggøres i den årlige anerkendelsesliste, men at der selvfølgelig intet vil være til hinder for, at forsøgsvirksomheden i sine videnskabelige publikationer nævner stoffernes konstitutionsformel,

at enhver ændring af et middels sammensætning uden hensyn til, om indholdsdeklarationen ændres eller ikke, straks meddeles kemikaliekontrollen, samt

at der ikke finder nogen ændring sted, medmindre præparatets navn samtidig ændres f. eks. ved tilføjelse af et bogstav eller tal til »det egentlige navn«.

Landbrugsministeriet henviste med hensyn til anerkendte midler — for så vidt angår de to sidste punkter — til bekendtgørelsens § 29, meddelte, at ordningen foreløbig har gyldighed indtil udgangen af 1958, og forbeholdt sig at tilbagekalde ordningen, såfremt forholdene måtte gøre det nødvendigt. Endvidere tilføjede landbrugsministeriet, at ordningen kun gælder for kviksølvholdige midler, der udelukkende sælges til afsvampning af korn og frø, og at tilsvarende ordning ikke kan forventes med hensyn til andre bekæmpelsesmiddelgrupper.

Et firma, som fremstillede et flydende kviksølvholdigt afsvampningsmiddel, havde på bestilling fra et frøavlscenter fremstillet nævnte middel i $\frac{1}{2}$ styrke. Pakningen var forsynet med den brugsanvisning og etikette, som af landbrugsministeriets gift-nævn var godkendt til den oprindelige vare. Midlet var ikke anmeldt til giftnævnet og til kontrollen. Firmaet blev pålagt en bøde på 300 kr., og blev pålagt at indbetale den afgift, som skulle have været erlagt for finansårene 1951—52 til 1955—56. Firmaet besvarede sig til landbrugsministeriet over den pålagte bøde, idet firmaet gjorde gældende, at frøavlscentret ikke kunne være uvidende om, at den på brugsanvisningen anførte dosering gjaldt den normale, mere koncentrerede vare, idet hver enkelt pakning tydeligt var mærket » $\frac{1}{2}$ styrke«, ligesom der foran

midlets navn var anført ordet »Special«. Landbrugsministeriet meddelte firmaet, at bekæmpelsesmiddelovens bestemmelser ikke kan fraviges ved aftale mellem køber og sælger, samt at specialpræparatet var solgt en lang årrække, uden at brugsanvisningen har været godkendt af indenrigsministeriet eller af landbrugsministeriets giftnævn tiltrods for, at det var firmaet bekendt, at der intet må ændres i godkendte brugsanvisninger eller i midlernes styrkeforhold uden godkendelse af en ny brugsanvisning, og uden at der er svaret afgift af det nye præparat, hvorfor landbrugsministeriet ingen anledning fandt til at ændre den trufne afgørelse.

Et kviksølvholdigt afsvampningsmiddel var uensartet blandet, således at varen — bortset fra klumper, som indeholdt fra 16,4 til 17,2 pct. Hg — varierede fra 1,1 pct. til 1,9 pct. Hg. Midlet vil udgå af handelen. Nogle nikotinholdige rygestrimler indeholdt fra 13 til 35 pct. mindre nikotin end angivet på analysedeklarationen. Midlet, som var importeret, er muligvis fremstillet ud fra en for svag nikotinopløsning. For begge forhold blev firmaet pålagt en bøde på 800 kr.

I detailhandelen forefandt nogle utætte aluminiumsdunke med paration. Utætheden fandtes i sammenføjnngen mellem dunkenes sideflade og øverste flade, således at parationen ved henstand i dunkene i små dråber sivede ud gennem sammenføjnngen og derpå ved at løbe ned langs siderne, tilsølede disse og de påklæbete etiketter. Selskabet, som havde fremskaffet dunkene, forklarede, at Dansk Aluminium Industri A/S havde påtaget sig at fremstille egnede dunke, som imidlertid ved modtagelsen af en prøveleverance viste sig at være utætte ved påfyldningstuden. Samtlige i ordre værende dunke blev derfor efterloddet, og et mindre parti af disse efterloddede dunke med paration blev til efterprøvning kørt rundt med lastvogne. Efter hjemkomsten konstateredes ingen utætheder, hvorfor selskabet fandt det fuldt forsvarligt at tage emballagen i brug, og selskabet var af den formening, at de konstaterede utætheder kun kunne dreje sig om isolerede tilfælde. Kemikaliekontrollen foretog derfor en kontrolltur til sjællandske byer for at konstatere, hvorvidt der kunne findes tætte dunke. I en forretning, hvor giften blev opbevaret i en kold kælder, fandtes 2 utætte og 2

tætte dunke. Kemikaliekontrollen udtog 1 tæt og 1 utæt dunk. Ved at hensætte den tætte dunk på et bord ved almindelig stuetemperatur, viste det sig, at parationen nu også løb ned af siderne på denne dunk, som hidtil havde vist sig tæt. Som opløsningsmiddel i paration anvendes et stof, som forhøjer hårrørsvirkningen kraftigt, og som får giften til at »kravle«. Denne virkning forøges med stigende temperatur, og temperaturforholdene må være skyld i, at selskabet ikke havde iagttaget utæthederne. Kontrollturen viste, at langt de fleste dunke var tilsølede med giften, og kemikaliekontrollen måtte derfor hævde, at det ikke kunne dreje sig om enkelte isolerede tilfælde, men at dunkene som sådan var uegnede til formålet.

Den dunk, som var mindst tilsølet, og den dunk, som var mest tilsølet, blev afvasket med æter og analyseret. Der påvistes henholdsvis 0,6 og 2,2 gram paration (100 pct.). Under hensyntagen til at paration ikke blot virker dræbende ved indtagelse gennem munden, men tillige virker dræbende ved resorption gennem huden og ved indånding, måtte kemikaliekontrollen anse ansvarsparagraffen for overtrådt.

I detailhandelen forefandtes endvidere en del papirsække med giftpulver i utætte pakninger. Det viste sig, at sække, som var transporteret med selskabets egne biler eller med købernes egne biler, var hele, medens sække, som var sendt med fragtmand, i stort antal var gået itu især i hjørnerne.

Landbrugsministeriet pålagde selskabet en bøde på 1 000 kr. med tilføjelse, at man i gentagelsestilfælde forbeholdt sig at gøre ansvar gældende efter § 22 i bekendtgørelsen af 1. novbr. 1954 (Ansvarsparagraffen).

Et firma, som havde fået pakninger med paration fremstillet i lønarbejde hos ovennævnte selskab, og derfor havde utætte aluminiumsdunke, hævdede, at dunkene var solgt som godkendte af giftnævnet. Det blev overfor landbrugsministeriet oplyst, at nævnet på et møde den 15. maj 1956 havde givet udtryk for, at de pågældende aluminiumsdunke kunne sidestilles med tidligere anvendte emballagetyper (af glas eller hvidblik), og at det ved jernbanetransport derfor kunne angives på dunkene, at de opfylder giftnævnets krav, samt at giftnævnets krav i så henseende i skrivelse af 9. september 1955 lyder på, at

»emballagen skal være således lukket og således beskaffen, at intet af indholdet kan slippe ud«. Firmaet blev pålagt en bøde på 600 kr., idet landbrugsministeriet i gentagelsestilfælde forbeholdt sig at gøre ansvar gældende efter bekendtgørelsens § 22, stk. 1.

Et selskab, som havde fået leveret 150 dunke paration i aluminiumsdunke, havde af det leverende firma fået telefonisk anmodning om at tilbagesende partiet, fordi dunkene kunne være utætte. Efter interne drøftelser fandt selskabet det unødvendigt at returnere dunkene, hvis indhold efter omhældning på glasemballage kunne finde anvendelse i selskabets egen sprøjteafdeling. Grundet på ferietid blev 10 dunke ved en fejltagelse sendt afsted som konsignationslager, og kemikaliekontrollen forefandt 8 utætte dunke. Selskabet blev pålagt en bøde på 500 kr., idet selskabet tidligere havde fået en bøde på 400 kr. for salg af dinosebpræparat i utætte dunke. Landbrugsministeriet forbeholdt sig i gentagelsestilfælde at gøre ansvar gældende efter bekendtgørelsens § 22, stk. 1.

Et selskab, som fremstillede 1 l. pakninger med paration, havde påfyldt giften ved en temperatur på 2°—5° C. Ved at henstå ved højere temperatur udvidede indholdet sig så meget, at giftstoffet trængte ud gennem tillukningen, hvorved flaskens sider tilsøledes af giften. Selskabet havde ligeledes forhandlet paration i ovenfor omtalte 5 l. aluminiumsdunke. Endelig forhandlede selskabet et andet selskabs pudder med indhold af tiosulforsyreester i de originale papirposer, som med ståltråd blev påbundet en mærkeseddel ved at stikke ståltråden gennem poserne, således at giften kunne drysse ud gennem de derved fremkomne huller. Selskabet blev pålagt en bøde på 600 kr. med den samme reservation for i gentagelsestilfælde at gøre ansvar gældende efter ansvarsparagraffen.

Et firma, som fremstillede pakninger med paration og dinoseholdigt ukrudtsbekæmpelsesmiddel, anvendte en lim, som var uanvendelig til hvidblikdunke, således at etiketterne i stor udstrækning faldt af, hvorved midlerne forefandtes dels uden etikette og dels med flagrende etikette. Endvidere var dunkene uforsvarligt tillukkede, således at giften var sivet ud mellem plomberdækslet og tuden, hvorved dunkenes yderflade var mere

eller mindre tilgriset med giftene. Fra kemikaliekontrollens side var man af den formening, at utætheden måtte skyldes, at plomberdækslerne ikke var påsat med tilstrækkelig omhu, således at giften, specielt ved højere lufttemperatur, er tilbøjelig til at »kravle«. Firmaet blev pålagt en bøde på 1 000 kr. med bemærkning, at man i gentagelsestilfælde forbeholder sig at gøre ansvar gældende efter ansvarsparagraffen.

En fabrik forhandlede paration og DNOC-holdigt ukrudtsbekæmpelsesmiddel i utætte dunke. Utætheden måtte formodes at skyldes, at dunkenes skruepropper ikke havde været skruet tilstrækkeligt fast i forsåvidt angår enkelte af dunkene, og det blev meddelt fabriken, at fremtidige overtrædelser ville medføre bødestraf. Fabriken forsynede dunkene med gummipakning, som imidlertid viste sig at blive angrebet af bekæmpelsesmidlets indhold af organisk opløsningsmiddel, således at gummipakningen svulmede op, og dunkene blev utætte. Fabriken fremstillede endvidere 1 l. pakninger i aluminiumsdunke, som blev lukket med en polyætylenprop, som ikke sluttede tæt, og giften kunne sive ud. Fabriken blev pålagt en bøde på 1 000 kr. med den sædvanlige bemærkning om, at gentagelsesovertrædelse vil medføre tiltale efter ansvarsparagraffen.

Fabriken havde til landbrugsministeriets giftnævn anmeldt, at fabrikens Malation ville blive forhandlet i riflede flasker. Da bekæmpelsesmidlet fandtes på markedet i almindelige, grønne, uriflede 1 liter flasker, og da Malation er klassificeret i fareklasse B, blev fabriken pålagt en bøde på 200 kr.

Fabriken havde ansøgt landbrugsministeriets giftnævn om godkendelse af brugsanvisninger til paration 35. Giftnævnet havde meddelt fabriken, at etiketterne ikke kunne godkendes, dels fordi de til den mindste pakningsstørrelse fremstillede etiketter var beregnet at skulle benyttes som »rulleetiketter«, og sådanne etiketter ikke godkendes af giftnævnet til midler i fareklasse A, dels fordi etiketten til 1 liter pakningen ikke var trykt på tilfredsstillende måde. Etiketterne blev alligevel anvendt. Fabriken anførte, at der ikke i bekæmpelsesmiddeloven indeholdes noget forbud mod brugen af »rulleetiketter«, at man netop stod overfor at skulle bruge et antal etiketter, at man ikke var i besiddelse af flere »gamle« etiketter og derfor ikke kunne afvente

behandlingen af en dispensationsansøgning på et kommende møde i landbrugsministeriets giftnævn, samt at de anvendte etiketter efter fabriken opfattelse måtte være »lige så gode om ikke bedre end de hidtil anvendte etiketter«. Landbrugsministeriet meddelte fabriken, at bekendtgørelsens § 10, stk. 2 udtrykkeligt påbyder, at etiketten skal fastklæbes, hvilken bestemmelse er nærmere forklaret i cirkulære nr. 149 af 1/11-54 om nye regler for midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr, idet anføres »Etiketterne skal være påklistret med stærkt klæbende lim, og medmindre landbrugsministeriets giftnævn i det enkelte tilfælde har godkendt anvendelsen af de såkaldte »rulleetiketter«, skal etiketterne være således fastklæbet, at de sidder fast på emballagen i hele deres udstrækning«, at landbrugsministeriet med bekendtgørelsens § 41, stk. 3 havde anvist virksomhederne at benytte de hidtil anvendte etiketter og brugsanvisninger, og at den nævnte bestemmelse tillige indeholdt et udtrykkeligt forbud mod at ændre etiketter og brugsanvisninger uden nævnets tilladelse. Landbrugsministeriet meddelte, at begrundelsen for sidstnævnte forbud er, at det ikke kan overlades til de enkelte virksomheders skøn at afgøre, hvorvidt den ændrede etikette er lige så god som, evt. bedre end den hidtil anvendte, idet dette skøn alene tilkommer landbrugsministeriets giftnævn, og at det i denne forbindelse skulle bemærkes, at etiketter til bekæmpelsesmidler med indhold af stoffer, der er optaget på giftlisterne (herunder paration), i tiden indtil ikrafttrædelsen af bekendtgørelsen af 1/11-54 skulle godkendes af indenrigsministeriet og ikke måtte ændres uden efter fornyet godkendelse. Fabriken blev pålagt en bøde på 500 kr., og landbrugsministeriet henstillede, at restoplaget af de omhandlede etiketter straks tilintetgjordes, bl. a. for derved at udelukke, at pakninger med sådanne etiketter ved en fejltagelse påny skulle blive udleveret.

Et selskab havde trykt ny etiketter til paration 35, uden at ansøge landbrugsministeriets giftnævn om godkendelse. Selskabet oplyste, at undladelsen af at ansøge om godkendelse måtte søges i forårets travlhed. Selskabet, som havde brugt ca. 250 etiketter, blev pålagt en bøde på 100 kr.

Et parationholdigt pudder indeholdt fra 40 pct. til 90 pct.

mere paration end deklareret. Selskabet oplyste, at partiet stammede fra et kvantum, der havde ligget over på lageret fra forudgående sæson. En enkelt, tilfældig pakning blev analyseret om foråret, og denne viste for lavt indhold, og partiet blev oparbejdet efter denne prøve. Overvintringspartiet måtte derfor have været af betydelig større uensartethed end først antaget. På forespørgsel udtalte landbrugsministeriets giftnævn, at giftnævnet fandt en så stor overskridelse af latituden uheldig, men at nævnet ikke ville have fastsat strengere forsigtighedsforskrifter for omtalte parti end de forskrifter, nævnet har fastsat for det sædvanlige pudder. Med bemærkning at landbrugsministeriet tidligere havde tildelt selskabet en advarsel for en lignende overtrædelse, pålagdes selskabet en bøde på 200 kr.

Et parationholdigt pudder indeholdt ca. 13 pct. mindre paration end deklareret. Selskabet oplyste, at underlødigheden tilsyneladende skyldes forhold, som det i praksis har været umuligt at gardere sig imod, idet varen var fremstillet i udlandet af en råvare, fremstillet i Danmark, og hvilken råvare kunne være af varierende sammensætning. Landbrugsministeriet pålagde selskabet en bøde på 300 kr., idet bemærkedes, at man ved sagens bedømmelse havde taget i betragtning, at selskabet kunne have fået varen analyseret, f. eks. hos kemikaliekontrollen, inden den bragtes på markedet her i landet.

Et firma annoncerede i »Svendborg Avis« med et af statens forsøgsvirksomhed anerkendt bekæmpelsesmiddel med indhold af tiometon, som af giftnævnet var klassificeret i fareklasse A, idet firmaet angav, at midlet opsuges af planten og holder sin virkning ca. 3 måneder, er 20 gange mindre giftig overfor mennesker og husdyr end de hidtil kendte systemgifte, samt at en fuldstændig sikring af roerne med midlet koster ca. 10 kr. pr. td. land. Statens plantepatologiske forsøg oplyste, at midlet var anerkendt i styrken 0,1 pct., og at den styrke på 0,05 pct., som Svendborg-firmaet anbefalede, først var prøvet i denne sæson, men at forsøgene endnu ikke var afsluttet. Da der i annoncen ikke direkte var henvist til anerkendelsen, mente plantepatologerne ikke, at der var grund til at skride ind overfor firmaet på dette punkt, men at oplysningerne om varigheden og den ringe giftighed måtte anses for at være særdeles vildledende.

Firmaet indrømmede, at det var uberettiget at angive, at midlet var 20 gange mindre giftigt end andre systemiske gifte, men oplyste, at man hvad doseringen angik henholdt sig til udenlandske forsøgsresultater, hvorfor firmaet ikke havde henvist til statens anerkendelse i den anførte annonce. Landbrugsministeriet bemærkede, at firmaet i annoncen havde henvist til stadig at modtage »nye oplysninger fra statens forsøgsvirksomhed«, hvorfor læsere af annoncen måtte være berettiget til at gå ud fra, at firmaet baserede sig på disse oplysninger, og at det ved § 28, stk. 3, jfr. stk. 2 i bekendtgørelsen af 1. novbr. 1954 er foreskrevet, at hvis præparatet anbefales på anden måde (f. eks. vedrørende styrke eller mængde) end omfattet af anerkendelsen, skal denne tekst anføres tydeligt adskilt fra den øvrige tekst, ligesom landbrugsministeriet bemærkede, at virkningen af sprøjtingen efter oplysninger fra hovedforhandleren anses for at holde sig i ca. 1 måned. Firmaet blev pålagt en bøde på 300 kr.

200 kg sneglegift med indhold af metaldehyd indeholdt ca. 20 pct. for lidt metaldehyd. Fabrikanten pålagdes en bøde på 200 kr.

Et nikotinpudder indeholdt både for meget og for lidt nikotin. Fabrikanten oplyste, at der både var tale om uensartet blanding og fordampning af nikotin gennem pakningen, at varen nu ville blive forsynet med varighedsbegrænsning, samt at den ville blive blandet omhyggeligere. Fabrikanten blev pålagt en bøde på 200 kr.

Et fabrikationsparti af et bekæmpelsesmiddel, som var meget uensartet blandet, indeholdt fra 50 pct. over den deklarerede mængde lindan til 30 pct. under den deklarerede mængde. Fabrikanten blev pålagt en bøde på 300 kr.

Et pudder, som var deklareret med indhold af 0,5 pct. lindan, indeholdt ikke lindan men 1,9 pct. hexaklorcyklohexan og 4 pct. teknisk DDT. Selskabet stod uforstående overfor forholdet, idet pudderet var det eneste bekæmpelsesmiddel, det selv indkøbte og ompakkede, således at der ikke var nogen mulighed for sammenblanding. Selskabet havde endnu en rest stående på lageret og var interesseret i en ny undersøgelse for eventuelt at finde årsagen til analyseresultatet. Prøven, som blev tilsendt, var ikke en blanding af DDT og hexaklorcyklohexan, men en blanding

af DDT og lindan. (Henholdsvis 0,1 pct. og 0,66 pct.). Selskabet fastholdt, at det kun drejede sig om een levering. Selskabet blev pålagt en bøde på 600 kr.

I en frøhandel forefandtes $2 \times 2\frac{1}{2}$ kg af et lindan-pudder, som var forsynet med en etikette, der ikke var godkendt af landbrugsministeriets giftnævn, og som ikke indeholdt den foreskrevne advarselsbemærkning om, at midlet er meget farligt for bier. Midlet var ikke anmeldt til kemikaliekontrollen. Firmaet, som havde leveret midlet, hævdede ikke at have solgt midlet, idet det kun var en prøve til forsøg, som ikke kunne være omfattet af bekendtgørelsens bestemmelser. Landbrugsministeriet kunne ikke anerkende, at det leverede pudder skulle være undtaget fra bekæmpelsesmiddelovgivningens bestemmelser, fordi varen var leveret som gratis prøve, og ministeriet henviste til bekendtgørelsens bestemmelse om, at der ved salg forstås falbydelse, forhandling og fordeling, hvortil kom, at varen var leveret til en detailhandel inden for bekæmpelsesmiddelbranchen. — Firmaet havde leveret et bekæmpelsesmiddel i fareklasse C i dobbeltemballage, hvor den indre emballage ikke var forsynet med påtryk af nogen art, ligesom firmaet ikke havde forseglet eller plomberet flasker med bekæmpelsesmidler i fareklasse C eller forsynet flaskerne med oblat. Firmaet henviste til, at giftnævnet havde givet fritagelse for at forsyne den indre emballage med påtryk, samt at det ikke udtrykkeligt er udtalt i bekendtgørelsen, at segl, plombe eller oblat skal være forsynet med navn. Landbrugsministeriet henviste til, at fritagelsen for påtryk af indre emballage kun omfattede et nærmere angivet parti, samt at firmaet tidligere havde fået bøde for manglende forsegling. Endvidere bemærkede landbrugsministeriet, at en forsegling, plombering eller anvendelse af oblat naturligvis skal ske på en sådan måde, at ikke blot brud på lukket kan ses, men også at den, der har brudt lukket, ikke uden at gøre sig skyldig i falsk, kan påsætte et nyt lukke, d. v. s. at seglet (plomben, oblaten) skal indeholde fabrikantens navn eller eventuelle mærke. Firmaet blev pålagt en bøde på 200 kr.

Et bekæmpelsesmiddel mod fløjlsplet på tomater blev etiketteret på den måde, at sækkene blev påbundet en lille pose, som indeholdt etiketten. Importøren henviste til, at han havde an-

søgt giftnævnet om godkendelse af etiketten, og at sagen ikke var behandlet endnu, således at spørgsmålet, hvorvidt denne form for etikettering kunne anerkendes, endnu ikke var diskuteret. Landbrugsministeriet meddelte importøren, at pakningerne ikke på forskriftsmæssig måde var forsynet med de påbudte angivelser (nemlig ved fastklæbning af etikette eller påtryk umiddelbart på pakningen), samt at en påbinding af etiketten ikke kan godkendes, allerede fordi etiketterne skal kunne forblive på pakningen, indtil midlet er opbrugt. Landbrugsministeriet meddelte, at fremtidige overtrædelser af etiketteringsbestemmelserne vil medføre bøde.

En plantevask til stueplanter blev forhandlet, uden at giftnævnet havde godkendt brugsanvisning, og uden at midlet var anmeldt til kemikaliekontrollen. Selskabet oplyste, at midlet blev bragt på markedet på et tidspunkt, da plantevask til stueplanter ikke var omfattet af bekendtgørelsens bestemmelser, samt at det senere var undgået selskabets opmærksomhed, at forholdet var undergået ændringer. Landbrugsministeriet meddelte selskabet, at gentagelsestilfælde vil medføre bødestraf.

Et firma havde i et fagtidsskrift indrykket en annonce for firmaets svampebekæmpelsesmiddel hvori anførtes, at midlet af »statens forsøgsvirksomhed allerede er anerkendt mod stikkelsbærdræber«, ligesom firmaet havde uddelt en reklamebrochure for nævnte middel, hvori bl. a. var anført, at midlet »er anerkendt af statens forsøgsvirksomhed til bekæmpelse af stikkelsbærdræber«. Statens plantepatologiske forsøg gjorde firmaet opmærksom på, at der ikke forelå nogen anerkendelse af midlet. Firmaet oplyste, at firmaets medarbejder ved affattelsen af annoncen og brochuren havde gjort sig skyldig i en fejlhuskning, hvortil måske havde medvirket, at midlet i 1955 blev medtaget i forsøg mod stikkelsbærdræberen ved statens forsøgsvirksomhed, af hvilke forsøg det fremgik, at midlet havde størst effekt. Landbrugsministeriet lagde ved bedømmelsen af sagen afgørende vægt på, at firmaet urigtigt havde reklameret med, at det omhandlede præparat havde opnået anerkendelse, og den omstændighed, at præparatet havde deltaget i et lille forsøg, kunne ikke ændre landbrugsministeriets vurdering af forholdet. Midlet var blevet bragt på markedet uden at have opnået giftnævnets god-

kendelse af etikette og brugsanvisning, og uden at midlet var forskriftsmæssigt anmeldt til kemikaliekontrollen. Der var ialt kun ekspederet nogle få kg, hvoraf en del dog blev tilbagekaldt efter sagens rejsning. Efter omstændighederne lagde landbrugsministeriet ikke større vægt på sidstnævnte forhold, idet landbrugsministeriet bl. a. tog hensyn til firmaets bestræbelser på at hjemkalde de allerede udsendte pakninger og til firmaets udtalelse om, at firmaet indtil videre afstod fra enhver yderligere form for udlevering. Firmaet blev pålagt en bøde på 500 kr., og det blev pålagt firmaet at undlade at uddele omtalte brochure, forinden giftnævnets godkendelse af etikette og brugsanvisning forelå, forinden præparatet var anmeldt til kemikaliekontrollen, og så længe præparatet ikke var anerkendt af forsøgsvirksomheden.

En materialhandel havde fremstillet et »middel mod orm i gulerødder« uden at have anmeldt midlet til kemikaliekontrollen, uden at have fået giftnævnets godkendelse af etiketten og uden at deklarerer indholdet af virksomme bestanddele. Materialisten oplyste, at han udelukkende havde fremstillet midlet, fordi han var udgået for lager af originalvaren, og en kunde absolut ville have midlet med det samme. Efter at have fremstillet varen kunne materialhandelen kun få kunden til at købe en del af det fremstillede parti. Materialisten blev pålagt en bøde på 100 kr.

Om ændring af sammensætningen af anerkendte bekæmpelsesmidler

Et selskab anmodede landbrugsministeriet at tage op til overvejelse, hvilken bevægelsesfrihed der uanset bestemmelserne i § 29 i bekendtgørelsen af 1. november 1954 kan indrømmes en fabrikant af anerkendte bekæmpelsesmidler med hensyn til sammensætningen af sådanne midler.

Selskabet anførte, at de forskellige fabrikationer aldrig kan være helt identiske, idet der ofte anvendes råvarer af forskellig oprindelse og under forskellige former, hvorfor de aktive be-

bestanddele i f. eks. 4K-2M syre kan variere, og at de aktive bestanddele i en række insekticider vist nok ikke med sikkerhed kan defineres entydigt kemisk.

Spørgsmålet blev gennem kemikaliekontrollen forelagt statens plantepatologiske forsøg, statens ukrudtsforsøg og statens skadedyrlaboratorium, hvorefter sagen blev indsendt til landbrugsministeriet gennem statens planteavlskontor, hvorved følgende oplystes. »Betydningen af fyldstofferne er påvist i flere forsøg, og muligheden for, at ændringen i fyldstoffer eller partikelstørrelser vil medføre ændringer af den biologiske virkning, er tilstede. Selv mindre ændringer i et præparats virksomme forbindelse vil kunne medføre, at dette i biologisk effekt ændres afgørende, såvel med hensyn til skadevirkningen som til nyttevirkningen.

De nævnte afprøvningsinstitutioner fastholder derfor, at vedkommende institution i hvert enkelt tilfælde må afgøre, om et præparats ændring vil kræve nye afprøvninger, og fabrikanten må derfor rette henvendelse til vedkommende institution, når der foretages ændringer i sammensætningen af et præparat. Den omstændighed, at det ikke vil være muligt at påvise ændringer i præparatet ved kemisk analyse eller ved biologisk afprøvning fritager efter institutionernes skøn ikke fabrikanten for at forhandle med forsøgsvirksomheden forud for ændringen. Statens plantepatologiske forsøg har tilføjet, at såfremt et middel ikke kan fremstilles i konstant sammensætning, må dette meddeles forsøgsvirksomheden ved indleveringen til afprøvning, og at en undladelse heraf efter forsøgsvirksomhedens opfattelse må indebære en overtrædelse af »Regler for afprøvning«.

Den af afprøvningsinstitutionerne afgivne udtalelse blev tiltrådt af kemikaliekontrollen og statens planteavlskontor.

Med henvisning hertil meddelte landbrugsministeriet selskabet, at landbrugsministeriet må fastholde bestemmelsen i § 29, og at der derfor fortsat ikke må foretages ændringer i sammensætningen af et anerkendt bekæmpelsesmiddel, medmindre vedkommende ændring i forvejen er godkendt af den pågældende institution. Når der opstår vanskeligheder som af de af selskabet foran anførte, må landbrugsministeriet henvise selskabet til at rette henvendelse til vedkommende institution.

Midler til bekæmpelse af ukrudt

Et selskab havde ændret sammensætningen af et af statens forsøgsvirksomhed anerkendt ukrudtsbekæmpelsesmiddel, idet etaminsalt af 2,4-D-syre var blevet ændret til et andetaminsalt af denne syre, uden at have fået forsøgsvirksomhedens tilladelse til ændringen. Statens planteavlsskontor henledte selskabets opmærksomhed på, at ændring ikke må finde sted uden forud indhentet skriftlig tilladelse fra forsøgsvirksomheden, samt at en tilsidesættelse af de gældende regler kan medføre inddragelse af anerkendelsen, og statens planteavlsskontor henledte kemikaliekontrollens opmærksomhed på, at der efter kontorets formening næppe ville være anledning til at tilbagekalde anerkendelsen, idet statens ukrudtsforsøg oplyste, at det markedsførte præparat ikke var mindre virksomt end det anerkendte. Efter omstændighederne blev sagen afsluttet med en bøde på 250 kr.

Et selskab forespurgte landbrugsministeriet, hvorvidt et ukrudtsbekæmpelsesmiddel, som blev markedsført med indhold af 3 forskelligeaminsalte af 2,4-D-syre, kunne betragtes som eet bekæmpelsesmiddel. Landbrugsministeriet meddelte, at der foreligger 3 præparater.

Statens ukrudtsforsøg forespurgte landbrugsministeriet, hvorvidt det bør tillades et selskab at markedsføre præparatet »X« under navnet »Y«, idet selskabet ikke ville kunne nå i 1957 at markedsføre det præparat, som selskabet oprindeligt havde tænkt sig at bringe på markedet under navnet »Y«. Begge præparater var afprøvet og anerkendt for året 1957 med samme anvendelsesområde og dosering, men der var en mindre afvigelse i de to præparaters sammensætning. Under hensyntagen til, at »Y« ikke tidligere havde været på markedet, fandt landbrugsministeriet intet at indvende mod, at tilladelsen blev givet, men opmærksomheden henledtes på, at såfremt sådant salg finder sted, vil der ikke senere blive givet dispensation fra bestemmelsen i § 29 i bekendtgørelsen af 1. november 1954 til under dette navn at sælge det oprindeligt dertil bestemte præparat, idet der i så fald må gives dette præparat et andet navn.

Et ukrudtsbekæmpelsesmiddel blev forhandlet i plastikposer, som var anbragt i jernfustager. Plastikposerne var uetiketterede. Selskabet kunne ikke erkende, at der forelå dobbelt salgsembal-lage, således at der skal sættes etiketter både på den udvendige og den indvendige emballage, idet det er så uhandigt at trans-portere plastikposen, når den er fuld, at selskabet bestemt reg-nede med, at ingen ville finde på at gøre det. Det er meningen, at forbrugerne skal hælde plastikposen ud i påfyldningssien på sprøjten og derpå stikke hul på plastikposen, således at præpa-ratet løber direkte ned i vædskebeholderen. Giftnævnet kunne tilslutte sig selskabets betragtning om, at anvendelsen af plastik-posen er praktisk, og ud fra et toksikologisk synspunkt anbe-falelsesværdigt, men giftnævnet måtte på den anden side mene, at posen skal forsynes med fornøden tekst, som bl. a. kan ske ved silketryk, idet nævnet anså den omhandlede emballage for dobbelt salgsembalage. Landbrugsministeriet pålagde selskabet at drage omsorg for, at bekendtgørelsens forskrift snarest blev efterkommet.

Et selskab forhandlede et DNOC-holdigt ukrudtsbekæmpelses-middel i utætte pakninger. Selskabet fik i 1952 af Københavns sundhedspoliti tildelt en alvorlig advarsel for levering af præ-aratet i utætte dunke, og selskabet oplyste den gang, at utæt-heden skyldtes, at den til lukningen benyttede korkpakning var utilfredsstillende, hvorfor selskabet i fremtiden ville benytte både en pakning af kork og en pakning af kunstgummi. Til lukning af de nu forefundne dunke var stadig kun benyttet en korkpak-ning. Selskabet blev pålagt en bøde på 600 kr., og det blev med-delt selskabet, at selskabet i gentagelsestilfælde måtte forvente, at der rejses tiltale mod de ansvarlige personer for overtrædelse af den strengere ansvarsparagraf.

Et selskab ansøgte landbrugsministeriet om tilladelse til at sælge et præparat til bekæmpelse af sneskimmel og andre skim-melangreb på en golfklubs plæner, uden at svare den sædvan-lige afgift til kemikaliekontrollen. Landbrugsministeriet med-delte selskabet, at man af hensyn til konsekvenserne ikke kunne fritage selskabet for at svare afgift, men at der ikke skulle svares afgift, forsåvidt golfklubben fik midlet uden betaling.

Midler til bekæmpelse af møl, fluer, utøj m. m.

Et mølbekæmpelsesmiddel, som skulle indeholde 3 pct. DDT, indeholdt 1,3 pct. lindan. Fabrikanten oplyste, at han som forsøg havde ændret sammensætningen, og at denne vare kun var fremstillet til eget brug og til forsøg, og ved en fejlekspedition under hans bortrejse var der solgt 50 ltr. Ændringen var hverken meddelt giftnævnet eller kemikaliekontrollen. Fabrikanten blev pålagt en bøde på 100 kr.

I en artikel i »Mit Blad« for juli 1956 angaves, at fluebekæmpelsesmidlet »X« var ufarligt for mennesker og husdyr, hvorfor man uden betænkning kunne hænge »X« op under lampen og i vinduerne i stuer, soveværelser og køkkener, kort sagt alle steder, hvor man plages af fluer. På den af giftnævnet godkendte brugsanvisning anføres »X er giftig. Bør opbevares og ophænges på et for børn utilgængeligt sted«. Af de af giftnævnet i denne anledning foretagne undersøgelser fremgik det, at den omhandlede artikel var baseret på oplysninger hidrørende fra fabrikanten af midlet, hvorfor giftnævnet overfor fabrikanten udtrykte sin misbilligelse af dennes adfærd.

En fabrikant, som forhandlede parationholdige fluestrimler i dobbelt salgsemballage, ansøgte landbrugsministeriet om dispensation fra bestemmelsen om, at den indre emballage skal være etiketteret samt forseget, plomberet eller forsynet med oblat. Fabrikanten henviste til, at emballeringsmetoden havde været anvendt, inden der blev krævet etikettering af dobbelt salgsemballage, og til den dermed forbundne fordyrelse af varen. Landbrugsministeriet meddelte fabrikanten, at man ikke så sig i stand til at meddele dispensation, samt at fremtidige overtrædelser vil medføre bødestraf.

En anden fabrikant af parationholdige fluestrimler ansøgte om tilladelse til kun at forsyne den indre emballage med påtryk: »Må under ingen omstændigheder udleveres til landmandens egen ophængning«. Landbrugsministeriet meddelte fabrikanten, at man ikke så sig i stand til at meddele dispensation, samt at fremtidige overtrædelser vil medføre bødestraf.

En desinfektør, som af landbrugsministeriets giftnævn havde fået godkendt en etikette og brugsanvisning til et insektbekæm-

pelsesmiddel, havde to gange i en avis indrykket en annonce, i hvilken anførtes »desinfektør aut. af landbrugsministeriet«. Landbrugsministeriet meddelte desinfektøren en advarsel med bemærkning, at fremtidige overtrædelser af bekæmpelsesmiddel-lovgivningen vil medføre bødestraf. Landbrugsministeriet autoriserer ikke desinfektører, og det er forbudt at reklamere med tilladelse til salg og anvendelse af bekæmpelsesmidler.

En materialist fremstillede »Træimprægnering mod træorm« ved at fortynde en anden fabrikants koncentrat med terpentin. Etiketten var ikke godkendt af giftnævnet, og midlet ville være blevet klassificeret i fareklasse B. Etiketten manglede brugs-anvisning, advarselstekst, giftmærke, analysedeklaration, vægt-angivelse og tilvirkningsdato. Midlet var ikke anmeldt til kemi-kaliekontrollen. Materialisten oplyste, at den originale vare var vanskelig at skaffe grundet på isvanskeligheder, hvorfor han havde fremstillet varen ud fra koncentratet. Materialisten blev pålagt en bøde på 200 kr.

En fabrikant fremstillede en møbelpolitur, som angaves virk-somt til bekæmpelse af og beskyttelse mod møbelorm. Fabrikant-en havde ikke ansøgt om eller erholdt godkendelse af brugs-anvisning og etikette hos landbrugsministeriets giftnævn. Midlet var ikke anmeldt til kemikaliekontrollen, og pakningerne var ikke forsynet med analysedeklaration, vægtangivelse og frem-stillingsdato. Midlet blev kun solgt i pakninger på 125 g. Statens skadedyrlaboratorium udtalte, at det af det i sagen oplyste, ikke kunne ses, at nævnte møbelpolitur kan virke dræbende eller forebyggende på møbelorm, med mindre det angrebne træ lige-frem gennemtrænges af polituren, og er dette hensigten, er flasker med et indhold på 125 g meget lidt egnede. Fabrikanten blev pålagt en bøde på 200 kr., og landbrugsministeriet nedlagde for-bud mod, at midlet sælges som virksomt til bekæmpelse og fore-byggelse af møbelorm.

En »møbel- og autoglans« blev betegnet som »bedste dræbende middel mod træorme og møl«. Midlet var ikke anmeldt til gift-nævnet og kemikaliekontrollen, og flaskerne var ikke forsynet med analysedeklaration, vægtangivelse og fremstillingsdato. Statens skadedyrlaboratorium udtalte, at et middel af den til politirapporten nævnte sammensætning var ganske uanvendelig

til mølbekæmpelse, og at det anvendt efter brugsanvisningen ville være ganske ufarligt for træorm, at det dog sikkert ville være muligt at dræbe træorm med midlet, hvis det angrebne træ påføres så store kvantiteter, at det gennemvædes, men at det anvendt på denne måde for det første ville være alt for dyrt og for det andet uhensigtsmæssigt. Midlet indeholdt desuden brandfarlige vædsker, uden at pakningerne var forsynet med advarsler herom. Politimesteren indstillede, at sagen blev afsluttet med en alvorlig advarsel, dels fordi fabrikanten var en enkefrue, som sad i meget dårlige økonomiske forhold, dels fordi fabrikanten nu var ophørt med at angive, at præparatet var virksomt mod nævnte skadedyr. Landbrugsministeriet havde intet at erindre herimod.

Et bekæmpelsesmiddel mod træskadedyr var ikke forsynet med analysedeklaration og fremstillingsdato. Selskabet blev pålagt en bøde på 50 kr. Selskabet beklagede sig over den pålagte bøde, idet selskabet mente, at angivelserne måtte være faldet af under transporten eller under henstand i detailhandelen. Landbrugsministeriet fandt intet grundlag for at ændre den trufne afgørelse, idet det må kræves, at etiketterne er fæstnet sådan på pakningerne, at de må forventes at blive på pakningen, indtil midlet er opbrugt.

Et selskab havde etiketteret et bekæmpelsesmiddel således, at flaskens forside var forsynet med forsideetikette til et middel men med bagsideetikette til et andet middel. Giftnævnet meddelte kemikaliekontrollen, at nævnet for at udelukke sådanne fejltagelser har overvejet at kræve bekæmpelsesmidlets etikette trykt på eet stykke papir, men at nævnet mener, at der indtil videre ikke er tilstrækkeligt grundlag for et sådant påbud.

I en annonce angående udryddelse af insekter anførte fabrikanten, at midlet skulle blandes med vand i en gulvspand med gulvklud, gulvkluden skulle vrides, og insekternes tilholdssteder tørres over med kluden. I den af giftnævnet til midlet godkendte brugsanvisning og etikette blev det anvist at påstryge blandingen med en hvidtekost, ligesom det anføres, at hylder, borde og skabe, hvor fødevarer skal ligge eller opbevares, ikke må behandles, samt at vægge efter behandlingen skal rengøres omhyggeligt. Sagen gav anledning til at ændre bekendtgørelsens § 9, således

at annoncer m. v. ikke må indeholde angivelser, der kan forringe betydningen af de af giftnævnet foretagne klassificeringer eller de af nævnet fastsatte forsigtighedsforanstaltninger.

Et præparat, som indeholdt paradiklorbenzol, anbefaledes til at forfriske og desinficere luften i stuer og til at bekæmpe møl i skabe. Midlet var ikke anmeldt til giftnævnet og kemikaliekontrollen, og var ikke forsynet med analysedeklaration, vægtangivelse og fabrikationsdato. Statens skadedyrlaboratorium udtalte, at midlet næppe kan antages at have særlig betydning anvendt til forebyggelse eller bekæmpelse af møl i skabe, da lugten ikke vil forhindre voksne møl i at trænge ind, fordi disse ikke er i besiddelse af nogen lugtesans, og heller ikke vil virke dræbende, fordi der hertil kræves meget større mængder paradiklorbenzol. Vægten af det aktive stof i den tilsendte prøve var knap 80 g, men til effektiv bekæmpelse af møl (larver og voksne) kræves 1—1,5 kg pr. m³ rum. Landbrugsministeriet bemærkede, at midlet efter de for landbrugsministeriet foreliggende oplysninger, har så ringe virkning med hensyn til bekæmpelse af møl, at betegnelsen bekæmpelsesmiddel må anses for vildledende, hvorfor landbrugsministeriet nedlagde forbud mod, at midlet sælges som bekæmpelsesmiddel.

Nogle insektbekæmpelsesmidler var ikke datomærket og var ikke forseglet, plomberet eller forsynet med oblat. Kemikaliekontrollen gjorde selskabet opmærksom på forholdet. Selskabet forsynede derefter pakningerne med utilstrækkelig forsegling, idet de blev forsynet med en med selskabets navn påtrykt papirstrimmel, der var så dårligt fastklæbet, at strimlerne kunne falde af under transport og opbevaring. Selskabet blev pålagt en bøde på 200 kr.

På et kommunekontor forefandtes nogle pakninger »Gassten« solgt til udryddelse af muldvarpe. Pakningerne indeholdt hver 10 kg »Gassten« og var fuldstændig utedkerede. Kommunekontoret oplyste, at det 3 gange i 1956 havde indkøbt gasstenene hos firma X. Gasstenene var ikke anmeldt til giftnævnet eller til kemikaliekontrollen, og gasstenene var leveret bilagt regningsblanketter fra firma X. Firmaet oplyste, at den repræsentant, som havde solgt gasstenene til kommunen, ikke var ansat i firmaet. Til politirapport oplystes det, at en i firmaet ansat konsu-

lent, uden firmaets vidende, havde antaget repræsentanten til at forhandle gasstenene, som var kalciumkarbid, der sædvanligvis anvendes til svejsning i smedevirksomheder, og som bl. a. var indkøbt hos en beslagsmed i Kolding og hos A.G.A. i Aarhus. Konsulenten og repræsentanten erklærede til politirapport at være uden kendskab til, at der gælder særlige bestemmelser for muldvarpebekæmpelsesmidler. Fra kemikaliekontrollens side var man af den formening, at konsulenten, der var ansat i et firma, som tilvirker og forhandler bekæmpelsesmidler, og repræsentanten, der tidligere havde været ansat i et sådant firma, måtte være fuldt fortrolige med bekendtgørelsens regler. Landbrugsministeriet pålagde konsulenten en bøde på 500 kr. og repræsentanten en bøde på 200 kr. Repræsentanten bestred, at han havde overtrådt de nævnte bestemmelser og anmodede om, at sagen indbringes for domstolene. Landbrugsministeriet anmodede politimesteren i Esbjerg om at ville rejse tiltale mod den pågældende for overtrædelse af bekæmpelsesmiddelloven, eller medvirken til sådan overtrædelse, jfr. borgerlig straffelov § 23, og søge ham idømt en bøde på ikke under 200 kr. Sagen er endnu ikke afsluttet.

Et firma forhandlede lindan til bekæmpelse af »møl, myg, stuefluer, chokolademøl samt mange andre flyvende og kravlende insekter, hvor disse ikke er klorresistente«. Midlet var ikke anmeldt til kemikaliekontrollen, etikette og brugsanvisning var ikke godkendt af giftnævnet, og pakningen var ikke forsynet med vægtangivelse, analysedeklaration eller fremstillingsdato. Giftnævnet havde meddelt firmaet, at midlet ikke ville blive godkendt til anvendelse i bagerier og lignende levnedsmiddelvirksomheder, at midlet ikke måtte angives egnet til bekæmpelse af fluer, at angivelsen af, at en vis fremgangsmåde er godkendt af landbrugsministeriets giftnævn og uden risiko kan benyttes, efter giftnævnets opfattelse måtte anses for en overtrædelse af bekendtgørelsens § 9, samt at firmaet, dersom det fortsat måtte ønske at bringe midlet i handelen, måtte fremkomme med nyt udkast til etikette og brugsanvisning. Uanset nævnte skrivelse havde firmaet imidlertid angivet, at midlet er egnet til bekæmpelse af fluer og havde i en brochure givet anvisning på behandling af levnedsmiddelvirksomheder efter lukketid, når levned-

midlerne var fjernet. Landbrugsministeriet meddelte firmaet en alvorlig advarsel med bemærkning, at fremtidige overtrædelser vil medføre bødestraf.

En materialist fremstillede et bekæmpelsesmiddel mod utøj hos brevduer. Han solgte kun midlet til dyrlæger, som derpå videresolgte det til kunderne. Midlet var ikke anmeldt til kemikaliekontrollen og giftnævnet. Materialisten henviste til, at midler til bekæmpelse af utøj hos husdyr ikke er omfattet af bekæmpelsesmiddelovens bestemmelser, når de kun udleveres mod dyrlægerecept. Kemikaliekontrollen fremsendte sagen til sundhedsstyrelsen, som henstillede til landbrugsministeriet, at der træffes afgørelse på spørgsmålet om den nærmere forståelse af bestemmelsen. Landbrugsministeriet meddelte, at man var enig med sundhedsstyrelsen i, at den nævnte bestemmelse må forstås således, at alle midler til bekæmpelse af utøj hos husdyr, som en dyrlæge rekvirerer ved recept på et apotek, er undtaget fra bekæmpelsesmiddelovgivning, uanset om midlet in concreto er underkastet recepttvang eller ej. Landbrugsministeriet tilføjede, at der, da materialisten efter det oplyste måtte antages at være emigreret, ikke var anledning til i øvrigt at foretage videre i sagen.

Rottelov og giftlov

Et par rotteudryddelsesmidler var underlødige med hensyn til warfarinindholdet. Da midlerne ved de biologiske prøver havde virket tilfredsstillende, indstillede indenrigsministeriets konsulenter i rottesager, at sagen blev afgjort med en ministeriel advarsel. Fabrikanten havde i sagens anledning udtalt, at han fremtidig ville overdosere for ikke at komme ud for gentagelse. Indenrigsministeriet anmodede politidirektøren i København om at meddele firmaet en advarsel med tilføjelse, at gentagelsestilfælde vil medføre tiltale, og anmodede samtidig om, at firmaets opmærksomhed henledes på, at afvigelserne fra den opgivne styrke af præparaterne også i opadgående retning må holdes indenfor de med bekendtgørelsen indrømmede latituder.

En fabrikant, som af indenrigsministeriet havde fået godkendt en brugsanvisning til Thallium-rottegift med indhold af 0,25 pct. thalliumsulfat, havde til en giftudlægger i Rønne kommune udleveret blåfarvet thalliumsulfat i glas, som var forsynet med ordet »gift«, dødningshoved og 3 kors i hvidt på sort bund samt en etikette, hvorpå med sort tryk stod »Thalliumsulfat til 5 liter opløsning«. Fabrikanten, som ikke havde amtets tilladelse til at handle med gift i henhold til giftlovens § 6, som ikke fik rekvisitionsblanketter underskrevet af politiet forinden giftens udlevering, og som ikke førte udleveringerne i en af politiet autoriseret giftbog, udtalte, at der efter hans formening ikke forelå nogen overtrædelse af giftloven, og at han udelukkende havde udleveret giften på nævnte måde for at undgå frostsprængning af flaskerne med thalliumsulfatopløsningen. Sundhedsstyrelsen bemærkede, at styrelsen efter det foreliggende måtte være af den formening, at der foreligger en udlevering i giftlovens forstand. Det ville efter sundhedsstyrelsens formening umuliggøre kontrollen med giftstoffer, såfremt giftfabrikanter, uden at giftlovens bestemmelser om udlevering blev iagttaget, kunne overlade gift til en skiftende kreds af personer, der under en eller anden form kunne betegnes som knyttet til fabrikantens virksomhed. Sundhedsstyrelsen var af den formening, at de i sagen omhandlede giftudlæggere, dersom de fortsat skulle tilvirke rottegift, måtte være omfattet af reglerne som fabrikant af rotteudryddelsesmidler, og sundhedsstyrelsen måtte lægge vægt på, at få distributionen af giftstoffer bragt i overensstemmelse med de gældende regler. Indenrigsministeriet anmodede politimesteren i Slagelse om at meddele fabrikanten en advarsel for de begåede overtrædelser af giftlovgivningen, idet amtslægen havde henstillet, at sagen blev afsluttet på en for fabrikanten lempelig måde under hensyntagen til sagens særlige omstændigheder.

På nogle kommunekontorer forefandt man nogle thalliumsulfatholdige rotteudryddelsesmidler, som i henhold til fremstillingsdatoen var fremstillet efter at fabrikanten havde meddelt kemikaliekontrollen, at han var ophørt med al fabrikation af rotteudryddelsesmidler og var gået over til at udlevere andre fabrikanter til kommunerne. Det ene middel, som skulle indeholde 0,5 pct. thalliumsulfat indeholdt kun 0,35 pct. Fabrikanten

kunne ikke erkende, at han havde fremstillet midlerne efter at have afmeldt fabrikationen men hævdede, at hans medhjælpere måtte have påfyldt pakningerne fra lagerbeholdningen, og påført etiketterne en dato, som ikke var fremstillingsdatoen. Bortset fra, at fabrikantens egne pakninger må være underkastet bekendtgørelsens bestemmelser, uanset hvilken dato de var fremstillet, kunne fabrikantens oplysninger ikke være rigtige, idet lagerbeholdningen i henhold til fabriktionsprotokollen ved anmeldingen var 0. Fabrikanten vedtog ved retten i Københavns amts søndre birk at betale en bøde på 300 kr. samt 200 kr. til indenrigsministeriet som afgift for det forløbne finansår, og han erklærede, at han nu var ophørt med al fabrikation af rotteudryddelsesmidler, og at han ikke agtede at genoptage den.

I en brugsforenings giftskab forefandtes en karton, hvori der havde været poser med buddingepulver, og som nu indeholdt warfarinholdige havregryn. Kommunens giftudlægger, som var ansat af fabrikanten af rotteudryddelsesmidlet til giftudlægning, havde udleveret giften til brugsforeningen. Fabrikanten nægtede sig skyldig, idet han hævdede, at han havde givet giftudlæggeren ordre til personlig at henlægge giften de steder, hvor rotter må antages at færdes, og ikke udlevere det til vedkommende ejer eller bruger til senere anvendelse, således at det måtte være giftudlæggeren, som havde overtrådt bestemmelserne. Fabrikanten vedtog i retten i Maribo en bøde på 200 kr.

Hos en købmand forefandtes på kornloftet en grøn riflet $\frac{3}{4}$ l flaske indeholdende en klar, ufarvet vædske, som ved analyse viste sig at indeholde $\frac{1}{2}$ pct. thalliumsulfat. Flasken var ikke forsynet med en af indenrigsministeriet godkendt brugsanvisning eller med de krævede særlige advarselsetiketter. Købmanden havde fået giften udleveret af den kommunalt ansatte giftudlægger, som betalte et ham af politimesteren i Hjørring forelagt bødeforlæg på 100 kr.

Et kommunekontor udleverede warfarinholdige havregryn til beboerne i almindelige poser. Kommunekassereren oplyste til politirapport, at det på et sognerådsmøde blev vedtaget, at kommunen skulle sørge for udleveringen af rottegift til sognets beboere, og at udleveringen skulle ske fra kommunekontoret. Kommunen havde skaffet giften hjem i store dåser og ompakket

den på kontoret, fordi den herved kunne udleveres til billigere penge, end hvis den skulle hjemskaffes i mindre originalpakninger, og at det var undgået sognerådets opmærksomhed, at landsudvalget for rottebekæmpelse ved cirkulærer havde henledt kommunalbestyrelsernes opmærksomhed på det ulovlige i udstykning af rotteudryddelsesmidler til beboere. Indenrigsministeriet anmodede amtmanden over Haderslev amt om at meddele kommunalbestyrelsen en advarsel for de begåede overtrædelser med tilføjelse, at der i gentagelsestilfælde vil blive rejst tiltale mod sognerådet. Stiftamtmandens skrivelse blev forelagt i et sognerådsmøde og taget til efterretning.

En giftudlægger opbevarede sit lager af originale og anbrudte flasker med thalliumsulfatholdig rotteudryddelsesmiddel i et uaflåset køkkenskab sammen med fajance- og porcelænsfade. Der fandtes mindreårige børn i huset. Kemikaliekontrollen forespurgte sundhedsstyrelsen, hvorvidt det måtte være forsvarligt at opbevare thalliumsulfatopløsninger i et aflåst køkkenskab. Sundhedsstyrelsen bemærkede, at man ikke vil anse det for udelukket, at de omhandlede præparater på forsvarlig vis kan opbevares i et aflåset skab i et køkken. Hertil må dog kræves, at nøglerne til skabet aldrig efterlades i skabsdøren, men til stadighed opbevares på et for børn utilgængeligt sted, at skabet ikke benyttes til opbevaring af nærings- eller nydelsesmidler eller andre stoffer, der kan finde anvendelse til indvortes brug, og at skabet normalt kun åbnes, når rottegiften skal indsættes eller udtages. Endvidere må skabet være frostfrit. Politimesteren meddelte kemikaliekontrollen, at sagen vedrørende uforsvarlig opbevaring af gift hos giftudlæggeren på grund af dennes særdeles dårlige økonomiske forhold var afsluttet med en advarsel.

I en brugsforenings giftskab forefandtes en $\frac{3}{4}$ l grøn, riflet flaske indeholdende en ufarvet vædske, som ved analyse viste et thalliumsulfatindhold på 0,31 pct. Flasken havde oprindeligt indeholdt blegvand, og den var, efter opfordring af uddeleren, blevet påfyldt rottegiften af den kommunale giftudlægger. Ovenpå blegvandsetiketten var klistret en hvid etikette, som med sorte bogstaver var påtrykt ordet »Sirup«. Ordet »Sirup« var streget over med blyant, og nedenunder var med blyant tilføjet ordet »rottegift«. Thalliumsulfatopløsningen, som oprindelig

havde været blåfarvet, var blevet affarvet af en rest blegvand i flasken. Der blev rejst tiltale mod uddeleren og giftudlæggeren for overtrædelse af giftloven, og ved Maribo købstads ret vedtog de bøder på henholdsvis 200 kr. og 50 kr. Uddeleren havde dog tillige overtrådt bekæmpelsesmiddeloven ved udvejning af et lindan-holdigt bekæmpelsesmiddel.

Hos en købmand forefandtes en »sodapose« indeholdende ca. 90 g rotteudryddelsesmiddel. Posen, som kun var forsynet med ordet »soda« påtrykt mange gange, således at den overalt var dækket heraf, var udleveret købmanden af en giftudlægger. Der blev rejst tiltale mod giftudlæggeren for overtrædelse af giftlov og rottelov, og han vedtog ved Københavns byret en bøde på 100 kr. Købmanden fik tildelt en advarsel.

I en brugsforenings giftskab forefandtes en medicinflaske forsynet med en hvid signatur »Aalborg Svane Apotek. Rød mandelsaft, Omrystes«. Signaturen var overklistret med en gul klæbestrimmel, der gik $1\frac{1}{2}$ gang rundt om flasken, og som med blæk var forsynet med påskriften »Gift«. Den oprindelige signatur kunne læses gennem strimlen, når flasken holdtes op mod lyset. Flasken indeholdt blåfarvet thalliumsulfatopløsning. Uddeleren hævdede, at han havde fået flasken udleveret af den kommunale giftudlægger til anvendelse til udryddelse af mus. Giftudlæggeren benægtede at have udleveret flasken. Der blev rejst tiltale mod uddeleren for overtrædelse af giftloven. Ved Bogense købstads ret blev uddeleren dømt, idet retten fandt ham skyldig efter anklageskriftet i dets helhed, hvorved bemærkedes, at når bekendtgørelsen indeholder forbud mod salg eller udlevering på nærmere angiven måde, må dette forbud omfatte ikke blot en forhandler, men også den kunde — i dette tilfælde tiltalte — der modtager giften. Tiltalte blev idømt en bøde, der under hensyn til på den ene side den alvorlige fare, der opstår ved et så farligt giftstofs opbevaring i en almindelig flaske, og på den anden side at flasken dog formentlig har været under konstant anbringelse i aflåst giftskab (bortset fra ganske kortvarige benyttelser), passende fandtes at kunne sættes til 70 kr.

Kontrol med detailhandelens salg af og forbrugeres indkøb af bekæmpelsesmidler

Der er i finansåret 1956—57 kontrolleret 2 276 forretninger fordelt over 32 politikredse.

Kemikaliekontrollen har til 372 forretninger meddelt en advarsel for overtrædelse af bekendtgørelsens bestemmelser, medens 436 forretninger er blevet indberettet til landbrugsministeriet, og langt de fleste af sidstnævnte er blevet pålagt bøder varierende fra 50 kr. til 500 kr., hvortil kommer, at enkelte forbrugere af bekæmpelsesmidler i fareklasse X er pålagt bøder på 50 kr.

Forskellige handlende beklagede sig til kemikaliekontrollen over, at der blev holdt opsyn med de handlendes opbevaring af bekæmpelsesmidler, medens mejerier fordelte parationholdige fluestrimler formentlig uden at overholde bekæmpelsesmiddelovens bestemmelser. Kemikaliekontrollen besøgte derfor nogle mejerier, og det viste sig, at de handlendes antagelse var rigtig. Ingen af mejerierne havde ansøgt politimesteren om tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse A og B, hvilken tilladelse de i øvrigt ikke ville kunne opnå, idet landbrugsministeriet i et cirkulære til politimestrene havde meddelt, at f. eks. forhandlere af brød og fisk og andre handlende, der overvejende sælger nærings- og nydelsesmidler, ikke bør have tilladelsen. Ingen af mejerierne havde giftskab, og enkelte mejerier udstykkede flustrimlerne. Der blev pålagt mejerierne bøder på fra 50 kr. til 300 kr.

De danske mejeriforeningers fællesorganisation fremsatte overfor landbrugsministeriet anmodning om tilladelse til, at der fra mejerier uddeles parationbehandlede gaze-strimler til fluebekæmpelse i stalde. Fællesorganisationen anførte, at det med henblik på etableringen af en kollektiv bekæmpelse af fluer i stalde i størst muligt omfang er af stor værdi, at mejerierne i de mejerikredse, hvor kollektiv bekæmpelse ved ophængning ved mejeriets foranstaltning endnu ikke er vedtaget, kan forestå indkøb og gratis distribuering af strimlerne til landmændene. Giftnævnet udtalte i sagens anledning, at nævnet allerede tidligere havde henledt fællesorganisationens opmærksomhed på, at det ifølge

bekendtgørelsens bestemmelser er mejerierne forbudt at uddele de omhandlede strimler, idet nævnet tilføjede, at nævnet ikke ønsker at lægge hindringer i vejen for en mejerikredsvis bekæmpelse af staldfluer, men har henvist til, at bekæmpelsen kan foretages ved mejeriernes foranstaltning på den måde, at vedkommende mejeri ved en dertil antaget mand lader foretage ophængning af fluestrimler i leverandørernes stalde, således at leverandørerne ikke selv beskæftiges med ophængningen. Herved vil også opbevaring af strimlerne på mejerierne kunne undgås. Giftnævnet udtrykte stor betænkelighed ved en ordning, hvorefter det tillades mejerierne at opbevare og distribuere parationholdige fluestrimler, og efter forslag fra sundhedsstyrelsen blev ansøgningen drøftet på et møde i landbrugsministeriet den 14. februar 1957, hvor fællesorganisationen var repræsenteret.

Det oplystes på mødet, at en fluestrimmel på 10 m indeholder ca. 1 g paration, at halvdelen af giften kan ekstraheres i koldt vand, og at den ekstraherede mængde er sikker dødelig dosis for et voksent menneske. Det oplystes endvidere, at det i adskillige tilfælde er konstateret, at parationstrimler er distribueret fra mejerier sammen med returnmælken og af mælkekusken anbragt ovenpå mælkespandene, når disse var henstillet ved vejkanten ved leverandørernes gårde, hvilket i medfør af ansvarsparagraffen er forbudt. Landbrugsministeriet måtte under hensyn til strimlernes betydelige giftighed samt til, at det på forhånd må påregnes, at den ønskede ordning i praksis vil medføre tilfælde af uforsvarlig omgang med farlige giftstoffer, nære største betænkelighed ved, at mejerierne opbevarer og distribuerer de omhandlede strimler, idet landbrugsministeriet tillige henviste til levnedsmiddelovens bestemmelser. Landbrugsministeriet så sig derfor ikke i stand til at godkende denne fremgangsmåde, men henstillede, at fællesforeningen over for de mejerier, der endnu ikke har vedtaget kollektiv bekæmpelse ved mejeriets foranstaltning, går ind for, at den kollektive bekæmpelse søges gennemført på den af giftnævnet foran angivne måde, således som landsudvalget for bekæmpelse af smitsomme husdyrsygdomme i øvrigt også havde anbefalet mejerierne i cirkulære af 24. april 1956.

Et frøfirma havde til en gartner, som ikke havde opnået land-

brugsministeriets tilladelse til anvendelse af bekæmpelsesmidler i fareklasse X, og som ikke havde forevist en af kemikaliekontrollen udstedt indkøbstilladelse til sådanne midler, udleveret et cyanholdigt bekæmpelsesmiddel. Det var undgået firmaets opmærksomhed, at sundhedsstyrelsens tidligere tilladelser til rygning med blåsyre var udgået. Firmaet blev pålagt en bøde på 100 kr., og der blev tildelt gartneren en advarsel med henstilling om at søge landbrugsministeriets tilladelse til at anvende cyanmidler.

Et frøfirma, som havde fået landbrugsministeriets tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse X, havde til forskellige gartnere, der ikke havde fået landbrugsministeriets tilladelse til anvendelse af bekæmpelsesmidler i fareklasse X, og som ikke havde forevist en af kemikaliekontrollen udstedt indkøbstilladelse til sådanne midler, udleveret et cyanholdigt bekæmpelsesmiddel. Landbrugsministeriet anmodede politimesteren i Odense om at rejse tiltale og søge forretningsføreren idømt en bøde på ikke under 300 kr. Landbrugsministeriet fremhævede, at det i handelstilladelsen udtrykkelig var anført, at bekæmpelsesmidler i fareklasse X kun må udleveres til personer, der foreviser et af kemikaliekontrollen udstedt legitimationskort, samt at bekæmpelsesmidler, der henføres til denne fareklasse, indeholder meget farlige gifte, hvorfor selv mindre tilsidesættelser af den behørig agtpågivenhed kan indebære nærliggende fare for forgiftning. Ved bedømmelsen af sagen måtte landbrugsministeriet især lægge vægt på, at en ordning med etablering af giftkurser for de farligste gifte gøres ganske illusorisk, når sådanne gifte af handlende udleveres til personer, som ikke kan dokumentere deres berettigelse til at bruge disse gifte. Forretningsføreren vedtog bøden. Et par gartnere, som tidligere havde haft sundhedsstyrelsens tilladelse til at ryge med blåsyre, men som havde undladt at indhente landbrugsministeriets tilladelse, fik en politimæssig advarsel, medens en gartner, som aldrig havde haft nogen tilladelse, blev pålagt en bøde på 50 kr.

Landbrugsministeriet har anmodet politimesteren i Kolding om at rejse tiltale mod et selskab, som — uden at have tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse X — til forbrugere, som ikke har fået landbrugsministeriets tilladelse til

at anvende sådanne midler, og derfor ikke har fået indkøbstilladelse udstedt af kemikaliekontrollen, har udleveret et cyanholdigt middel, der var klassificeret i fareklasse X. Landbrugsministeriet har anmodet politimesteren om, at søge selskabet idømt en bøde på ikke under 500 kr. Endvidere har landbrugsministeriet anmodet politimesteren om at søge 2 forbrugere, som har indkøbt midlerne, idømt hver en bøde på 50 kr. Landbrugsministeriet meddelte politimesteren, at selskabet og den ene forbruger nu havde fået tilladelse til henholdsvis at forhandle og benytte bekæmpelsesmidler i fareklasse X og henstillede, at politimesteren for de pågældende tilkendegav, at de i tilfælde af nye overtrædelser udsætter sig for, at tilladelserne tilbagekaldes.

Landbrugsministeriet anmodede politimesteren i Københavns amts søndre birk om at rejse tiltale mod et frøfirma, som havde landbrugsministeriets tilladelse til at forhandle bekæmpelsesmidler i fareklasse X, og som havde overtrådt bekendtgørelsens bestemmelser ved at have udleveret et cyanholdigt bekæmpelsesmiddel til forbrugere, som havde fået sådan indkøbstilladelse udstedt, uden at forlange indkøbshjemlen forevist, ved at udlevere samme middel til personer, som ikke havde indkøbstilladelse, og ved at have leveret en filial, som ikke var i besiddelse af salgstilladelse, et parti af nævnte middel. Landbrugsministeriet anmodede politimesteren om at søge indehaveren idømt en bøde på mindst 300 kr., hvilken bøde han vedtog. Landbrugsministeriet indskærpede firmaet, at bekæmpelsesmidler i fareklasse X ikke må leveres til eller sælges af filialer, med mindre filialen selv har tilladelse til at forhandle sådanne midler.

Et firma, som havde tilladelse til at forhandle bekæmpelsesmidler i fareklasse X, havde ikke ført den autoriserede giftbog ajour med hensyn til sådanne midler, havde udleveret midlerne uden at lade forbrugerne kvittere for modtagelsen, og havde udleveret sådanne midler til forbrugere, som ikke var i besiddelse af tilladelse til indkøb og forbrug af midlerne. Landbrugsministeriet anmodede politidirektøren om at rejse tiltale mod firmaet og søge dette idømt en bøde på mindst 300 kr. og mod en forbruger, som var konsulent, og søge ham pålagt en bøde på mindst 50 kr.

Konsulenten besværede sig til landbrugsministeren over den

trufne afgørelse, idet han anførte, at sagen havde givet ham det indtryk, at lovens bogstav er vigtigere for myndighederne end dens ånd og formål, samt at det var hans opfattelse, at det arbejde, der gøres med kontrollen med bestemmelsernes overholdelse, burde anvendes med henblik på et oplysningsarbejde, hvorved han bemærkede, dels at der — bortset fra personlig indsats fra en afdelingsbestyrer ved statens plantepatologiske forsøg — ikke er gjort noget fra det offentliges side for oplysning, dels at der ved gennemførelsen af den ny færdselslov blev skrevet meget om de nye færdselsbestemmelser. Landbrugsministeriet meddelte konsulenten, at hans sag var indgående overvejet, hvorvidt den burde afsluttes med en advarsel, eller om det måtte være rigtigere at søge ham idømt en bøde. Når resultatet af overvejelserne blev det sidste alternativ, skyldtes det, at bekendtgørelsen af 1. novbr. 1954 betød betydelige lempelser i forhold til de hidtil gældende regler, og at bevarelsen af disse lempelser — om hvis berettigelse der navnlig som følge af det ret store antal tilfælde af paration-forgiftninger med dødelig udgang, i den sidste tid offentligt har været rejst tvivl — har til forudsætning, at de fastsatte bestemmelser nøje overholdes. Selvom konsulentens indkøb af X-midler ikke i sig selv kan anses for farlig, måtte landbrugsministeriet reagere, fordi man i modsat fald vanskeligt senere ville kunne skride ind over for andre, der overtræder reglerne, medmindre man ville gøre sig skyldig i forskelsbehandling, som hverken landbrugsministeriet eller konsulenten kunne være tjent med. Hertil kom at det måtte være berettiget at forvente af ham, at han, som kendte reglerne tilbunds, og hvis adfærd med hensyn til de heromhandlede regler kan blive eksempel for andre, nøje overholdt disse regler. Landbrugsministeriet kunne ikke anerkende bemærkningen om, at der ikke fra det offentliges side er gjort noget med henblik på oplysning og henviste i denne forbindelse især til den ved statens plantepatologiske forsøg og statens ukrudtsforsøg formidlede oplysningsvirksomhed for og i samarbejde med maskinstationer og konsulenter m. m. og fandt det naturligt, at konsulenter og andre sagkyndige viderebringer oplysningerne til almindelige forbrugere. Landbrugsministeriet henviste endvidere til, at bekæmpelsesmiddelovgivningens system netop går ud på,

at de vigtigste oplysninger samles på etiketterne, som forbrugerne er forpligtet til at læse, for X-midlernes vedkommende f. eks.: »Må kun anvendes af personer, der af landbrugsministeriet har fået særlig tilladelse hertil«. Landbrugsministeriet havde i det omfang, i hvilket det har været muligt, givet direkte vejledning jfr. den skrivelse landbrugsministeriet havde tilsendt konsulenten om betingelserne for brug af X-midler, og som er ligelydende med de skrivelser, der er tilsendt andre brugere af X-midler, ligesom de handlende ved udfærdigelsen af bekendtgørelsen af 1. novbr. 1954 tillige fik udleveret landbrugsministeriets cirkulære af 1. novbr. 1954 om nye regler for midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr.

Konsulentens henvisning til pressens omtale af den ny færdselslovgivning var efter landbrugsministeriets opfattelse uberegtiget, idet det på forhånd ikke kan forventes, at pressen vil give en så forholdsvis begrænset lovgivning som bekæmpelsesmiddelovgivningen samme omtale som færdselsloven, der direkte angår praktisk taget hele befolkningen. Landbrugsministeriet bemærkede i øvrigt, at advarselsetiketterne på bekæmpelsesmidlerne i stort omfang gør presseomtale overflødig, og at presseomtale kan friste til drab og selvmord med bekæmpelsesmidler, og landbrugsministeriet fremhævede tillige, at så at sige alle de overtrædelser af bekendtgørelsen af 1. novbr. 1954, der er belagt med straf, også var strafbare efter den hidtil gældende lovgivning, herunder reglerne for blåsyre.

I en brugsforening forefandttes en brudt, delvis tømt dunk 35 pct. paration indeholdende ca. 500 cm³. Uddeleren hævdede, at indholdet var karbolineum, idet man havde anvendt en fra en kunde returneret, tom dunk til opbevaring af almindelig imprægneringskarbolineum. Kemikaliekontrollen udtog en prøve til analyse, og denne prøve indeholdt 34,6 pct. paration. Kemikaliekontrollen anmodede politimesteren i Rougsø herred m. v. om at tage dunken i forvaring. Dunken indeholdt nu kun en betydelig mindre rest, som ved analyse kun viste et indhold på 7,6 pct. paration, således at brugsforeningen i mellemtiden måtte have skyllet dunken delvis ren. Uddeleren hævdede nu, at dunken var returneret fra en bestemt gård, som ved afhøring imidlertid nægtede at have returneret ca. 500 cm³ paration men hæv-

dede, at brugsforeningens bud, dersom dunken stammede fra gården, selv måtte have taget dunken retur uden tilladelse. Ud-
deleren benægtede at have foretaget ulovlig udvejning af para-
tion eller at have ændret dunkens sammensætning i tiden efter
kemikaliekontrollens besøg. Landbrugsministeriet anmodede po-
litimesteren om at rejse tiltale mod brugsforeningen, principalt
for ulovlig udvejning af paration og for opbevaring af den del-
vis tømte dunk udenfor giftskab, subsidiært for overtrædelse af
ansvarsparagraffens 2. stk., (Når det på den til et bekæmpelses-
middel hørende etikette eller brugsanvisning er anført, at mid-
lerne kan medføre fare, skal de på etikette eller brugsanvisning
indholdte advarsler nøje iagttages), idet etiketten bl. a. inde-
holdt følgende forsigtighedsforanstaltning »Eventuel restbehold-
ning opbevares omhyggeligt. Al tom emballage tilintetgøres«, og
for opbevaring af dunken udenfor giftskab. Landbrugsministeriet
anmodede politimesteren om at søge sagen afgjort med en bøde
på mindst 500 kr. Ved dom blev formanden for brugsforeningens
bestyrelse ikendt en bøde på 300 kr. og uddeleren en bøde på
200 kr. i medfør af de i tiltalen nævnte subsidiære påstande.

Hos en købmand fandtes en pakning »Gesarol M«, som af land-
brugsministeriets giftnævn er klassificeret i fareklasse B, em-
balleret i en almindelig, hvid købmanspose, som med blyant
var mærket »Gesarol M 400 g«. Posen var, efter opfordring fra
et selskab, som på daværende tidspunkt var udgået for varen,
sammen med en anden lignende pose blevet udleveret købmanden
af en maskinstation på selskabets regning. Såvel selskabet som
maskinstationen var fuldt vidende om det ulovlige heri. Det må
kræves af maskinstationerne, som anvender alle de farligste gifte,
og som er forbrugere, der ikke har tilladelse til forhandling af
bekæmpelsesmidler, nøje overholder bekendtgørelsens bestem-
melser. Sagen blev afsluttet med, at købmanden blev pålagt en
bøde på 50 kr. og maskinstationen og selskabet hver en bøde
på 100 kr.

En brugsforening udvejede bekæmpelsesmidler i ret stort om-
fang. Midlerne blev ofte ikke opbevaret i originalpakning, men
var omhældt i finérbøtter og skuffer. De udvejede 8 bekæmpelses-
midler var væsentligst kobberholdige og DDT-holdige midler.
Brugsforeningen blev pålagt en bøde på 400 kr.

En brugsforening udvejede Gesarol-pudder og opbevarede en blåfarvet talliumsulfatopløsning, beregnet til at udrydde rotter i brugsforeningen, i et Samarin-glas, som var forsynet med et ikke tætsluttende skruelåg og et par brune papirklæbestrimler, som delvis dækkede den oprindelige etikette, således at ordene: »Brugsanvisning. Man tager en teskefuld . . . en herlig læskedrik, der fremmer velværet og holder . . . i vigør« kunne læses. Papirstrimlerne var 2 steder med blæk og med blåkriddt påført ordet »gift«. Brugsforeningen vedtog en bøde på 150 kr., heraf 100 kr. for overtrædelse af giftloven.

En købmand udvejede Germisan-pudder og opbevarede i sit giftskab en patentlukket mineralvandsflaske, der på en brun papirklæbestrimmel hen over mineralvandsetiketten med blæk var mærket »Rottegift«. Flasken indeholdt en ufarvet vædske med 0,62 pct. thalliumsulfat. Flasken var udleveret købmanden af en nu afdød rottegiftudlægger til brug ved udlægning på egen ejendom. Købmanden vedtog en bøde på 150 kr., heraf 100 kr. for overtrædelse af giftloven.

En af F.D.Bs afdelinger havde, fordi en originalpakning var defekt, leveret en brugsforening et bekæmpelsesmiddel indpakket i en brun papirpose mærket med blå blyant »Insektpudder B«. Afdelingen blev pålagt en bøde på 100 kr.

En købmand, som opbevarede en brudt og delvis tømt pakning med parationholdige fluestrimler, blev pålagt en bøde på 100 kr. Købmanden beklagede sig over, at han var pålagt bøden, idet han hævdede, at de manglende strimler var anvendt i hans eget, nu ikke mere eksisterende grisehus, og hans medhjælpere måtte have anbragt dåsen med de resterende strimler på en hylde ved en fejltagelse, idet han havde lagt pakningen i kulkassen til fyring. Denne forklaring fremkom ikke under kontrollens besøg hos købmanden.

Landbrugsministeriet meddelte købmanden, at bekendtgørelsens bestemmelser lægger vægt på, om der overhovedet, uanset årsagen, forefindes åbnede originalpakninger af bekæmpelsesmidler i forretnings- og lagerlokaler m. v., samt at denne formulering af bestemmelsen har sin forklaring i sikkerheds- og bevismæssige hensyn, hvorfor landbrugsministeriet måtte fastholde afgørelsen.

En brugsforening, som i 1953 ikke var i besiddelse af giftlager, men som tog bekæmpelsesmidlerne hjem på bestilling, havde fortsat ikke noget giftskab med samme begrundelse. Landbrugsministeriet anmodede politimesteren om at pålægge brugsforeningen inden en nærmere fastsat frist at anskaffe et giftskab, der opfylder bekendtgørelsens bestemmelser og meddelte politimesteren, at såfremt brugsforeningen ikke efterkom det givne pålæg inden den fastsatte frist, burde tilladelsen til forhandling af midlerne tilbagekaldes.

Et selskab, som opbevarede giftige bekæmpelsesmidler på åben hylde og i udstillingsvindue, blev pålagt en bøde på 100 kr. Selskabet hævdede, at man ikke kunne betegne sidstnævnte opbevaringssted for udstillingsvindue, idet det kun var et skab i tilslutning til dørpartiet. Landbrugsministeriet meddelte selskabet, at med hensyn til opbevaring af gift i udstillingsvinduer, udhængsskabe o. lign. ud mod gaden kunne man ikke godkende sådanne udhængsskabe m. v. som giftskabe.

Et apotek opbevarede 3 pakninger af et bekæmpelsesmiddel, som var klassificeret i fareklasse B, i et aflukket udstillingsvindue, hvortil adgang kun skete fra apotekerens kontor. Apotekeren meddelte, at opbevaringen af præparatet i øvrigt skete i apotekets giftkammer, at det ikke havde været ham muligt nogetsteds at finde noget om regler for udstilling af præparater, samt at kontrollen af apotekerne i enhver henseende sædvanligvis foretages af de farmaceutiske visitatorer. Landbrugsministeriet meddelte apotekeren, at pakninger, der var mærket med »Fareklasse B«, kun må opbevares i aflåst giftskab eller giftrum og pålagde ham en bøde på 50 kr.

En materialist udvejede et ukrudtsbekæmpelsesmiddel, et træormemiddel og et muldvarpeudryddelsesmiddel. Forretningen forhandlede giftige bekæmpelsesmidler uden tilladelse til sådan handel og opbevarede noget af giften på åben hylde. Forretningen overtrådte giftloven ved at opbevare syresalt i et hvidt pulverglas ved siden af lignende standglas med sundhedssalt og ved ikke at have standflaskerne med stærke syrer mærket med advarselsetikette, ligesom forretningens standflaske med tetraklorkulstof ikke var forsynet med advarselsetikette. Sagen blev behandlet ved retten i Næstved, hvor materialisten forklarede, at han i de

sidste år havde været opereret 2 gange, hvilket havde medført, at han ikke havde kunnet passe forretningen tilfredsstillende, og at hans økonomi nu var meget dårlig, samt at han for fremtiden vil gøre alt, for at lignende lovovertrædelser ikke kan finde sted, under hensyn til hvilket dommeren sluttede sagen med en advarsel.

I en brugsforening forefandtes nogle 1 liters aluminiumsdunke, som var utætte, således at noget af giften var sivet ud og havde tilsølet dunkene udvendig. F.D.B. havde i august 1956 anmodet samtlige brugsforeninger om at returnere alle aluminiumsdunkene, uanset om de var utætte eller ikke. Brugsforeningen blev pålagt en bøde på 100 kr., og politimesteren i Næstved blev anmodet om at få returfaktura forevist.

I en brugsforening opbevaredes en tromle med et kobberholdigt bekæmpelsesmiddel, som af statens forsøgsvirksomhed var anerkendt i 1 pct. styrke, og som indeholdt 6 pct. Cu, medens tromlen var etiketteret med et andet originalpræparats etikette angivende et indhold på 3,5 pct. Cu og anerkendt i 2 pct. styrke. I brugsforeningen forefandtes endvidere en brudt pakning calciumarsenat. Brugsforeningen blev pålagt en bøde på 100 kr. Uddeleeren beklagede sig over den pålagte bøde samt over, at der var nedlagt forbud mod, at kobbermidlet blev opbevaret i forretningslokaler eller blev solgt. Landbrugsministeriet svarede, at allerede fordi salg i anbrud og opbevaring i forretningslokaler af anbrudte pakninger er forbudt, var det nødvendigt, at varen fjernes fra forretningslokalerne, uden at den blev solgt, herunder uddelt, og hvis brugsforeningen ikke har haft mulighed for selv at anvende varen, har der ikke været anden vej end tilintetgørelse. En plombering med efterfølgende analyse og ompakning ville af økonomiske grunde næppe være af interesse, idet dette har til forudsætning, at brugsforeningen betaler analyseudgiften, 40 kr., og opfylder de for fabrikanter gældende bestemmelser, herunder betaling af årsafgift, 50 kr. + 1¼ pct. af omsætning, samt lader trykke etiketter, der kan godkendes af landbrugsministeriets giftnævn. Det bemærkedes herved, at der til ompakning af et middel som det omhandlede kræves tilladelse fra landbrugsministeriet, og at sådan tilladelse normalt kun kan forventes, såfremt den oprindelige fabrikant giver tilslutning hertil. Brugsforenin-

gen besværede sig endvidere over det bestående forbud mod at opbevare ugiftige bekæmpelsesmidler i giftskabet. Landbrugsministeriet meddelte brugsforeningen, at opbevaring i giftskab af et større varesortiment end absolut nødvendigt må anses for uheldigt, fordi der derved vil fremkomme et betydeligt antal ekspeditioner med unødvendige åbninger af giftskabet, samt at det for brugsforeningen, dersom den måtte mene, at der bør træffes særlige foranstaltninger med hensyn til andre bekæmpelsesmidler end de giftige, naturligvis stod frit for at anskaffe et særligt skab hertil.

En brugsforening, som udvejede bekæmpelsesmidler, og som ikke opbevarede giftene i giftskab, blev pålagt en bøde på 300 kr. Uddeleren påberåbte sig ukendskab til reglerne. Landbrugsministeriet meddelte brugsforeningen, at ikke blot havde F.D.B. tilsendt brugsforeningen reglerne, men politimesteren havde tillige tilsendt brugsforeningen bekendtgørelsen og landbrugsministeriets vejledning.

I en brugsforening, hvor kun uddeleren og hans frue ekspedere, var lokaleforholdene således, at brugsforeningens lokaler og privat benyttede lokaler ikke var adskilt. Brugsforeningen opbevarede gift i fareklasse B sammen med lageret af øl og sodavand. Der opbevarede uddelerens privat anvendte brudte pakninger med gift i fareklasse B sammen med glas med henkogte grøntsager, som også var private. I vaskekælderen, hvor brugsforeningens konserves opbevarede, forefandtes uddelerens private, brudte pakninger med bekæmpelsesmidler i fareklasse C. I et rum bag brugsforeningens fyr opbevarede en brudt 50 l ballon indeholdende thalliumsulfatopløsning tilhørende den kommunale giftudlægger. Uddeleren forklarede til politirapport, at de brudte pakninger var anvendt i hans egen frugtplantage, samt at det var ham umuligt at opbevare lageret i privatlejligheden. Kemikaliekontrollen henviste til, at landbrugsministeriets gift-nævn i en tidligere sag havde udtalt, at der i forretningslokaler, lagerlokaler og lignende steder, hvor der findes lagre af salgsvare, ikke tillige må forefindes lagre af bekæmpelsesmidler, som betegnes som »privat«. Giftudlæggerens thalliumsulfatholdige rotteudryddelsesmiddel blev ved politiets foranstaltning leveret

tilbage til giftudlæggeren, og brugsforeningen blev pålagt en bøde på 100 kr.

En materialist, som tidligere havde fået bøde for overtrædelse af giftloven, havde ved kemikaliekontrollens besøg i 1951 meddelt, at han var helt ophørt med handel med gifte, og at han havde afleveret den autoriserede giftbog til politimesteren i Bogen. Materialisten, som ikke havde fået politimesterens tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse A og B, opbevarede nu Bladan-pudder og Gesarol M på åben hylde i forretningslokalet. Desuden forefandtes der en brudt pakning Gesarol-pudder. Materialisten blev pålagt en bøde på 300 kr.

Hos en materialist forefandtes en pakning parationholdige fluestrimler, som oprindeligt havde indeholdt 100 småpakninger, hver med 5 strimler, men som nu kun indeholdt 61 småpakninger. Materialisten oplyste, at han havde taget den anbrudte karton tilbage fra et mejeri, der havde brugt 39 småpakninger, men som ikke havde brug for flere. Småpakningerne var ikke forsynet med den af giftnævnet godkendte etikette, således at kartonen udelukkende var beregnet til een forbruger. Landbrugsministeriet anmodede politimesteren i Silkeborg om at rejse tiltale og om at søge materialisten idømt en bøde på mindst 200 kr. samt om at søge pakningen med fornævnte 61 småpakninger med fluestrimler konfiskeret i medfør af straffelovens § 77 med henblik på tilintetgørelse. Materialisten vedtog bøden ved bødeforlæg og indgik på, at fluestrimlerne konfiskeredes med henblik på tilintetgørelse.

En købmand, som forhandlede parationholdige fluestrimler, og som ikke havde salgstilladelse, opbevarede tillige strimlerne på åben hylde. Købmanden hævdede, at han, efter at leverandøren havde meddelt ham, at der krævedes salgstilladelse, forgæves havde henvendt sig til politikontoret og kommunekontoret, hvilke dog intet erindrede om henvendelsen. Købmanden, som blev pålagt en bøde på 50 kr., ønskede sagen indbragt for domstolene. Købmanden hævdede ved Frøs herreds ret at have fået ufyldstgørende oplysninger ved telefonisk henvendelse til politikontoret og vedkommende kommunekontor, men vedtog bøden.

I en brugsforening forefandtes en brudt pakning med parationholdige fluestrimler, som blev opbevaret på åben hylde bl. a. sam-

men med Glauber-salt. Uddeleren benægtede at have solgt af strimlerne, idet han havde ophængt dem i sin stue tiltrods for, at brugsanvisningen angiver, at de kun må anvendes i stalde. Brugsforeningen blev pålagt en bøde på 300 kr., og uddeleren fik tildelt en advarsel.

En materialist, som i 1956 havde fået en advarsel, bl. a. fordi han, der tillige var desinfektør, opbevarede det natriumsiliciumfluorid og natriumfluorid, som han anvendte i sin desinfektørvirksomhed, i sit giftskab, idet landbrugsministeriet meddelte ham, at desinfektørernes adgang til at opbevare åbnede originalpakninger af bekæmpelsesmidler ikke gælder for opbevaring i butikslokaler og dermed i forbindelse stående lagerlokaler, havde ikke ændret forholdet. Landbrugsministeriet anmodede politimesteren i Aalborg om at rejse tiltale mod materialisten og søge ham pålagt en bøde på mindst 100 kr., hvilken bøde han vedtog uden rettens medvirken.

En købmand, som i 1954 havde fået en bøde på 100 kr. bl. a. for opbevaring af gifte udenfor giftskab, opbevarede nu giftene i en aflåset transportkasse for æg, hvorpå ordet æg var anført, og som ikke var forsynet med ordet gift. Fluegiftstrimler opbevarede på åben hylde, og ugiftige bekæmpelsesmidler i kassen sammen med gifte. Købmanden blev pålagt en bøde på 100 kr. under hensyntagen dels til gentagelsesvirkningen og dels til hans oplysninger om økonomiske vanskeligheder. Landbrugsministeriet tilføjede, at han ved anvendelsen af en ægtransportkasse til opbevaring af gift havde overtrådt bekendtgørelsen om forhandling, udførsel og indførsel af æg, hvorefter ægtransportkasser alene må benyttes til opbevaring og transport af æg for kassens ejers regning.